

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.01.1989, sp. zn. 3 Cz 4/89, ECLI:CZ:NS:1989:3.CZ.4.1989.1

Číslo: 47/1991

Právní věta: V jiných případech, než které jsou upraveny v ustanovení § 142 odst. 3 o. z. a ustanovení § 221 odst. 2 o. z., nemůže soud svým rozsudkem zřídit věcné břemeno, a to ani tehdy, kdyby se okolnosti případu jevílo zřízení věcného břemene nutným východiskem k jeho řešení.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.01.1989

Spisová značka: 3 Cz 4/89

Číslo rozhodnutí: 47

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Rozhodnutí soudu, Věcná břemena

Předpisy: 40/1964 Sb. § 142

§ 135c

§ 221

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 47/1991 sb. rozh.

V jiných případech, než které jsou upraveny v ustanovení § 142 odst. 3 o. z. a ustanovení § 221 odst. 2 o. z., nemůže soud svým rozsudkem zřídit věcné břemeno, a to ani tehdy, kdyby se okolnosti případu jevílo zřízení věcného břemene nutným východiskem k jeho řešení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky z 30. 1. 1989, [3 Cz 4/89](#))

Žalobci se domáhali určení, že jsou podílovými spoluvlastníky jedné poloviny dvougaráže na stavební parcele č. 715 v H. R. Současně navrhli, aby bylo v jejich prospěch zřízeno jednak věcné břemeno práva cesty po pozemku parc. č. 1357/1 - louce v H. R., a to po spojnici místní komunikace a garážových vrat, a jednak věcné břemeno přístupu ke garáži na pozemku parc. č. 715 v šíři dvou metrů od obvodových stěn pro účely oprav a údržby. Žalovaní navrhli zamítnutí žaloby.

Okresní soud v Semilech rozsudkem žalobu zamítl. K odvolání žalobců a dvou ze tří žalovaných krajský soud v Hradci Králové svým rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že určil, že žalobci jsou podílovými spoluvlastníky jedné poloviny uvedené dvougaráže; pokud bylo

rozhodnuto o věcném břemenu, zrušil rozsudek soudu prvního stupně a v tomto rozsahu věc vrátil k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí. Vyslovil přitom právní názor, že vztahy ohledně pozemku, po němž se jediné mohou žalobci dostat ke své části garáže, je třeba upravit ve smyslu ustanovení § 221 odst. 2 o. z.

Okresní soud v Semilech, vázán právním názorem odvolacího soudu, pak rozsudkem zřídil ve prospěch žalobců věcné břemeno práva cesty na pozemku parc. č. 1357/1 - louce v H. R., a dále věcné břemeno přístupu ke garáži na pozemku parc. č. 715 v šíři dvou metrů od obvodových stěn. Současně uložil žalovaným, aby žalobcům nahradili náklady řízení ve výši 2000,- Kčs.

O odvolání žalobců a jednoho ze žalovaných krajský soud v Hradci Králové usnesením rozhodl tak, že odvolání žalovaného proti výroku o řízení věcného břemene zamítá podle ustanovení § 218 odst. 1 písm. b) o. s. ř., když dovedl, že odvolání proti tomuto výroku mohla podat pouze další žalovaná, která je vlastníci pozemku zatíženého věcným břemenem. Rozsudek soudu prvního stupně byl ve výroku o nákladech řízení zrušen a v tomto rozsahu věc vrácena k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Svým usnesením okresní soud v Semilech uložil potom prvním dvěma žalovaným, aby žalobcům nahradili společně a nerozdílně náklady vzniklé v řízení o určení vlastnického práva, a třetímu žalovanému pak uhradit náklady týkající se zřízení věcného břemene.

K odvolání jednoho ze žalovaných krajský soud v Hradci Králové usnesením změnil usnesení soudu prvního stupně ohledně žalobců a u dvou žalovaných je změnil za použití ustanovení § 150 o. s. ř. tak, že tito žalovaní nemají právo na náhradu nákladů řízení. Pokud se odvolání týkalo povinnosti třetího žalovaného k náhradě nákladů řízení, zamítl je jako podané neoprávněnou osobou.

Nejvyšší soud České republiky rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti ČR, tak, že rozsudkem okresního soudu v Semilech, jímž bylo zřízeno věcné břemeno ve prospěch žalobců, byl porušen zákon. Tento rozsudek, jakož i usnesení soudů obou stupňů, jimiž bylo rozhodnuto o nákladech řízení, byly zrušeny a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 135c odst. 1 o. z. vznikají věcná břemena mimo jiné rozhodnutím oprávněného orgánu. Soudy jsou oprávněny zřídit věcné břemeno v souvislosti s rozhodováním o návrhu na zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví (§ 142 odst. 3 o. z) a v případě rozhodování soudu o neoprávněné stavbě, a to za podmínky, že důvody hodné zvláštního zřetele brání rozhodnutí o přikázání stavby za náhradu anebo o odstranění stavby (§ 221 odst. 2 o. z). Podle jiných než uvedených zákonných ustanovení soud nemůže svým rozsudkem zřídit věcné břemeno, byť by se z okolností případu jevílo zřízení věcného břemene nutným východiskem projednávaného případu.

Z předešlého je zřejmé, že v řízení o určení vlastnického práva k nemovitosti vůbec nepřicházela v úvahu úprava vzájemných vztahů účastníků zřízením věcného břemene.

Soud prvního stupně proto svým rozhodnutím, v němž byl ovšem vázán nesprávným právním názorem odvolacího soudu (§ 226 o. s. ř.), porušil zákon v ustanoveních § 5, § 135b, § 135c odst. 1, § 142 odst. 3 a § 221 odst. 2 o. z.; v důsledku toho byl porušen zákon také navazujícími usneseními soudy obou stupňů týkajícími se nákladů řízení.